

военни сили в Сливен с редици от Одринския вилает. Заселените наскоро в района татари и черкези също не са привлечени от него за формирането на нередовни войски. Така те не само че не се включват в преследване на четата, но не им е позволено да ограбват местното население. Събитията в Дунавския вилает показват, че действията и изстъпленията на нередовната войска са били неуправляеми и българите са били подложени на грабежи и убийства. Но Садък паша се стреми да ги ограничи и дори забранява на черкезите да излизат от селата си, за което те протестират пред централната власт. Не може да се отрече, че четата на П.Хитов е предпазена в Сливенския балкан от разбойнически банди, особено от тези на арнаутите. Водачът на казакалия на практика не следва твърдата и безкомпромисна политика на Мидхат паша за разгромяване на българската революционна акция. Това е очевидно при съпоставка на техните контрадействия: арестите и другите репресивни мерки на север от Балкана имат напълно преднамерен характер и целят да унищожат докрай революционните настроения сред българите, като засягат преди всичко ръководителите на българските общини и интелигенцията т.е. най-активната и просветена и най-опасна за турските власти част от българското общество. А в Сливен Чайковски - Садък паша общува предимно с представители на тези среди, което е с положителен знак за националноосвободителната борба в града. Революционното ядро е запазено така за по-сетнешните патриотични прояви на българите. Това, разбира се, не дава достатъчно основание да се абсолютизира само положителната страна от ролята и дейността на казакалия и на мисията на Садък паша в събитията през 1867 г. Защото така те биха се омаловажавали неоснователно и в противоречие с действителните исторически факти и би бил игнориран дългогодишният опит на Хитов като хайдушки войвода, заслужената с дела негова слава на авторитетен и уважаван деец в революционните среди и "пръв любимец български", както го нарича Васил Левски, а също така ролята на местните патриоти, връзките им с четата. По-важно е придържането към четническото движение и новата тактика и стратегия в освободителното движение, подготвящото се ново поколение революционни дейци, което пристъпва към непосредствено осъществяване на националноосвободителната революция. Ботевиат четник Никола Кючуков от Сливен отбелязва: "Това време /60-те години - б.м.Р.Г./ беше време на народния интерес. Всичко тогава вървеше по пътя си, всичко прогресираше."⁴³

Българската действителност намира място в художественото творчество на Михаил Чайковски, който принадлежи към популярните за времето си полски автори. Романът му "България", написан през 1871 г., е своеобразен художествен отпечатък на събитията, свързани с българското освободително движение, респективно с четата на П. Хитов от 1867 г. Ще се ограничим да отбележим, че войводата е един от главните литературни герои в романа. Авторът признава неговите големи достойнства, но все пак не пропуска с нещо да го унижи, обяснявайки името му Хитов с Итоглу, което означава на турски език "кучи син". Чайковски смята хайдутството за "българска вяра може би по-силна от християнската". Според него Хитов е почтен човек, но повежда четата през 1867 г. макар да вижда безизходното положение